

DRŽAVNI ARHIV U SLAVONSKOM BRODU

Odjel u Požegi

SUMARNI INVENTAR

TVORNICA POLUKEMIJSKE CELULOZE I LJEPENKE U

IZGRADNJI U SLAVONSKOJ POŽEGI

(1960- 1964); [1959] 1960-1964:

Signatura fonda: HR-DASB-PŽ-381

Izradio: Zdeslav Španiček, mag. hist. - arhivist pripravnik

Požega, 2020.

SADRŽAJ

OPIS FONDA

Identifikacija.....	4
Kontekst.....	5
Sadržaj i ustroj.....	8
Uvjeti dostupnosti i korištenja.....	9
Dopunski izvori.....	10
Kontrola opisa.....	10
Popis kratica.....	11

OPIS SERIJA O PODSERIJA

1. Evidencija.....	12
2. Investicija i razvoj.....	12
3. Financijska i platna dokumentacija.....	13

POPIS PO TEHNIČKIM JEDINICAMA.....	14
---	-----------

OPIS FONDA

IDENTIFIKACIJA

Identifikacijska oznaka/ signatura

HR-DASB-PŽ-381

Naslov

Tvornica polukemijske celuloze i ljepenke u izgradnji u Slavonskoj Požegi

Klasifikacija

G.2.4.2. Industrija

Vrijeme nastanka gradiva

(1960-1964); [1959] 1960-1964

Razina opisa

Fond

Količina jedinice opisa

Knjiga: 4

Kutija: 3,15

d/m: 0,35 d/m

KONTEKST

Naziv stvaratelja

Tvornica polukemijske celuloze i ljepenke u izgradnji u Slavonskoj Požegi¹

Vrijeme i mjesto djelovanja

Tvornica polukemijske celuloze i ljepenke u izgradnji u Slavonskoj Požegi osnovana je na prijedlog Savjeta za privredu Narodnog odbora općine Slav. Požega na zajedničkoj sjednici Općinskog vijeća i Vijeća proizvođača dana 29. siječnja 1960. godine.

Rješenjem Okružnog privrednog suda u Slavonskom Brodu riješen je upis otvaranja postupka prinudne likvidacije kod poduzeća Tvornica polukemijske celuloze i ljepenke u izgradnji. Nad tvornicom polukemijske celuloze i ljepenke u izgradnji otvoren je, zbog problema realizacije projekta, postupak prinudne likvidacije. Postupak je otvoren na temelju pravomoćnog rješenja od 19. listopada 1964. godine.

Tvornica nije djelovala niti poslovala jer nikada nije izgrađena, a plan je bio da proizvodnja pokriva potrebe domaćeg tržišta.

Sjedište djelatnosti

Požega/ Slavonska Požega

Povijest stvaratelja fonda²

Zajam za izgradnju tvornice zatražio je NOO Slavonska Požega, a zahtjev za sredstvima je podnijet Jugoslavenskoj investicionoj banci u Osijeku 11. lipnja 1959., reg. broj 51/1959. Odobrena su sredstva u ukupnom iznosu od 191 900 000 dinara s isplatom kredita kroz četiri godine (1960.-1963.). Poduzeće DIP „Lipa“ bilo je zaduženo za razrađivanje investicijskih programa za tvornicu. Lokacija za objekt je bila predviđena sjeveroistočno od postojećeg poduzeća „Lipa“ ispod ušća Veličanke, s desne strane Orljave. Planirani kapacitet tvornice iznosio bi 3816 tona celuloze i 3600 tona ljepenke. Tvornica bi prema projekcijama zapošljavala ukupno 190 osoba, od čega 128 radnika i 62 službenika. Za građevinske radove se tada procjenjivalo da je potrebno 169 000 000 din. Međutim, problemi oko isplate kredita pojavili su se iste, 1959. godine. Zbog nepotpune dokumentacije zahtjev je morao ponovo biti podnešen što je produljilo proces izdavanja zajma.

Narodni odbor općine je bio vlasnik novoosnovane tvornice u izgradnji. Osnovna sredstva poduzeća prema odobrenom investicijskom planu iznosila su 817,411.000 din., a obrtna

¹ **Polukemijska celuloza** se smatra podvrstom kemijski obrađene celuloze, a postupak obrade se naziva polukemijski ili neutralno sulfidni polukemijski postupak obrade (NSSC, engl. neutral sulphite semi-chemical). Iskristivost poluceluloze iznosi 70 –80 % u odnosu na suhu sječku drva, a prakticira se kod obrade tvrdog drva bjelogorice. Premda u polucelulozi zaostaje relativno velik udio lignina, ona se koristi za izradu ambalažnih papira, najčešće flutinga koji služi za izradu srednjeg valovitog sloja valovite ljepenke, i tako utječe na čvrstoću ljepenke.

Ljepenka je deblja i veće površinske mase od kartona. Čvrsta granica između kartona i ljepenke nije određena, no najčešće se ljepenkom nazivaju proizvodi s gramaturom većom od 600 g/m². Ponekad se, međutim, doručeni proizvodi od kvalitetnijih sirovina nazivaju kartonima bez obzira na veću gramaturu i debljinu.

² HR-DASB-PŽ-40 Narodni odbor općine Slavonska Požega. Dosjei privrednih organizacija-industrija (kut. 152); *Požeški list*, br.6, 4. veljače 1960, str. 1

sredstva 85,800.000 din. koja će se primiti iz investicijskih fondova NO kotara i kredita Jugoslavenske investicione banke. Za direktora se imenovao ing. Adam Zahirović, tadašnji direktor DIP „Lipe“. Konstituiranje poduzeća izvršilo bi se kada poduzeće bude spremno za puštanje u rad u svojoj osnovnoj djelatnosti. Tvornica je bila upisana u registar privrednih organizacija za kotar Slav. Požega u Okružnom privrednom sudu u Osijeku 1. veljače 1960. godine.

Oko priprema za izgradnju tvornice od 1. do 7. veljače 1960. godine utvrđuje se u odgovorima inozemnih tvrtki koji su stigli u „Mašinoimpex“ Zagreb da postoje problemi oko izdavanja ponuda za opremu. Prva, tvrtka „Carcano Geralmo“ iz Italije nije bila u mogućnosti dati ponudu. Druga, tvrtka „Escher Wyss-G.M.B.H.“ iz Zapadne Njemačke prepušta upit drugoj tvrtki iz Švicarske. Treća i četvrtka tvrtka iz Austrije i Švicarske rade na suradnji s drugim tvrtkama i vlastitim koncernima kako bi bili u mogućnosti ispuniti zahtjeve. Iz navedenoga je vidljivo da će do primitka ponuda proći dosta vremena što onemogućuje izradu elaborata i odgađa predviđeni početak izgradnje tvornice.

Još jedan od problema koji se uočava iz korespondencije je taj što su inozemni strojevi dizajnirani za proizvodnju većeg kapaciteta dok je za tvornicu planiran daleko manji kapacitet od onog koji se smatra nerentabilnim (umjesto 4500 tona preporučeno 10.000 tona).

Pregovori s vanjskim dobavljačima su, prema izvještajima, bili vrlo teški zbog različitih i oprečnih mišljenja stručnjaka oko istih pitanja, a posebno oko pitanja rentabilnog kapaciteta, asortimana proizvoda i kvalitete završnog proizvoda. Ako se ima u vidu da još nitko nije sagradio tvornicu za proizvodnju ljepenke iz polukemijske celuloze onda je shvatljiva oprečnost mišljenja i komplikacije oko realizacije proizvodnje.

Završetkom razgovora 29. ožujka 1960. odlučeno je da se izrada elaborata i idejnih projekata povjeri poduzeću Tehnološko-ekonomski biro u Zagrebu. Od inozemnih poduzeća nisu stizale konkretne ponude. Pored toga je naglašeno da je potrebno uživo pregledati jednu tvornicu sličnih karakteristika u inozemstvu kako bi se znalo što točno treba graditi.

Kredit je konačno odobren 17. lipnja 1960. godine u iznosu od 18 milijuna dinara za izgradnju tvornice kao učešće kotara (iz Kotarskog investicionog fonda) na rok od 10 godina s kamatom od 3%.

Dodatni problemi za realizaciju projekta nastaju oko uvoza robe u kolovozu 1960. zbog uvođenja carina, tj. izmjene uvoznih koeficijenata.

Zbog problema dogovora struke oko pitanja proizvodnje, kvalitete i količine proizvoda, predlaže se izrada nove projektne dokumentacije u prosincu 1961. godine.

Početkom 1962. godine traju pripremni radovi za izgradnju tvorničkog kompleksa (izgradnja pristupnih cesta na gradilište, izgradnja baraka za smještaj radnika i investicijske grupe, izgradnja dalekovoda do gradilišta, planiranje terena). Planira se da građevinski radovi budu okončani do kraja godine, a izvodila bi ih „Tehnika“ Zagreb.

U veljači 1962. godine prema ugovoru s bankom, izgradnja bi trebala biti okončana 1. siječnja 1963. godine, a bit će, prema procjenama, završena 10 mjeseci kasnije. Glavni razlozi kašnjenja je čekanje od 7 mjeseci na komercijalnu suglasnost banke za uvoz opreme potrebne za početak izgradnje tvornice i za samu proizvodnju. Pored toga, u zadnji trenutak je Jugoslavenska investiciona banka odredila da se umjesto s predloženom Italijom, uvoz opreme zaključi s Belgijom. Međutim oprema u Belgiji je zbog drugačijih uvjeta kreditiranja i troškova, ugovorena po znatno većoj cijeni. U odnosu na Italiju, oprema je skuplja za 103

milijuna dinara bez carine koja je sada također veća za 20 milijuna dinara. Za ovo prekoračenje na izričit zahtjev Jib-e povećali su svoje učešće u investicije NOO-e i NOK-a Slav. Požega. Prema tome doći će do daljnjeg povećanja troškova na građevinskim objektima i domaćoj opremi za 200 milijuna dinara, u odnosu na prve izračune troškova iz 1959. godine, za koje lokalni fondovi više nemaju pokriće.

Većina troškova poslovanja tvornice obuhvaćaju izradu projekata, elaborata i ostalih građevinskih studija. Zatim su tu troškovi izdavanja građevinske dozvole, troškovi kadrova, putni troškovi i troškovi prezentacija. Kroz čitavu 1963.

Zbog ranije navedenih problema oko izgradnje tvornice koji se prvenstveno očituju u poteškoćama oko kreditiranja, skupoj opremi i nerentabilnosti, kao i administrativnim i projektnim komplikacijama, tvornica u 1964. godini kreće u likvidaciju. Postupak prinudne likvidacije otvoren je na temelju pravomoćnog rješenja L-5/64-6 od 19. listopada 1964. godine.

Administrativni ustroj

Direktor tvornice bio je ing. Adam Zahirović od 1. studenog 1961. do 15. veljače 1963. godine. Direktor je odgovarao vlasniku, Narodnom odboru općine Slavonska Požega. Drugi podaci o ustroju nisu poznati jer tvornica nije izgrađena.

Odnosi i veze

Osim poslovnih korespondencija i dogovora oko nabavke potrebne opreme za izgradnju tvornice, nema drugih odnosa i veza. Za navedeno vidi u fond: HR-DASB-PŽ-40 Narodni odbor općine Slavonska Požega. Dosjei privrednih organizacija-industrija (kut. 152).

Povijest fonda

U fondu HR-DASB-PŽ-40 Narodni odbor općine Slavonska Požega. Dosjei privrednih organizacija-industrija (kut. 152) nalazi se zapisnik koji je započet dana 24. ožujka 1964. godine o predmetu primopredaje osnovnih sredstava i dokumentacije. Komisija je preuzela knjigovodstvenu i ostalu dokumentaciju stvaratelja Tvornice polukemijske celuloze i ljepenke u izgradnji u Slavonskoj Požegi.

SADRŽAJ I USTROJ

Sadržaj

Fond obuhvaća gradivo nastalo djelovanjem *Tvornice polukemijske celuloze i ljepenke u izgradnji* sa sjedištem u Slavonskoj Požegi. U gradivu se nalazi registar službenika (1961.-1963.) i registar telefonskih razgovora. Nadalje, gradivo sadrži dokumentaciju o projektiranju, tj. elaborate i analize za izgradnju, investicijske programe, ugovore o izgradnji i troškovnik za građevinske radove. U fondu se još nalazi financijska i platna dokumentacija, tj. knjiga ulaznih računa i blagajnički izvještaj iz 1964. godine i kreditna dokumentacija. Napomena: u gradivo je priložen „Prilog 1“ (kut.1) koji sadrži kopije rješenja o osnivanju tvornice, otvaranju postupka prinudne likvidacije i popis knjigovodstvene i ostale dokumentacije. Originali se nalaze unutar fonda HR-DASB-PŽ-40 Narodni odbor općine Slavonska Požega. Dosjei privrednih organizacija-industrija (kut. 152).

Plan sređivanja

Gradivo je u prvoj fazi podijeljeno na 3 osnovne cjeline. Struktura je sljedeća: 1.) Evidencije, 2.) Investicija, gradnja i razvoj i 3.) Financijska i platna dokumentacija. Sređivanjem je utvrđena sljedeća struktura fonda:

HR-DASB-PŽ-381.1. Evidencije

- 1.1. Registar službenika
- 1.2. Registar telefonskih razgovora

HR- DASB-PŽ-381.2. Investicija i razvoj

- 2.1. Ugovori o izgradnji
- 2.2. Projektna dokumentacija

HR-DASB-PŽ-381.3. Financijska i platna dokumentacija

- 3.1. Blagajnički izvještaj i račun
- 3.2. Krediti i potpora

Odabiranje i izlučivanje

Prilikom obrade i sređivanja fonda u arhivu izdvojeno je gradivo koje se izlučuje (projektna dokumentacija – duplikati/multiplikati) u skladu s *Pravilnikom o vrednovanju te postupku odabiranja i izlučivanja arhivskog gradiva* (NN 90/02). Evidentirano gradivo za izlučivanje iznosi cca 0,26 d/m.

UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA

Uvjeti dostupnosti

Gradivo fonda dostupno je svim korisnicima, u skladu s člankom 18. Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (NN 105/1997, 64/2000, i 65/2009, 61/2018). Arhivsko gradivo koje se odnosi na nacionalnu sigurnost dostupno je 50 godina od nastanka, a gradivo koje sadrži osobne podatke 70 godina od nastanka, odnosno 100 godina od rođenja osobe na koju se odnosi.

Autorsko pravo/uvjeti umnožavanja

Prava, način korištenja i uvjeti izrade preslika usklađeni su s *Pravilnikom o korištenju arhivskog gradiva* (NN 67/1999, 121/2019) i *Pravilnikom o radu čitaonice Državnog arhiva u Slavanskom Brodu*.

Jezik/ pismo u gradivu

U gradivu je korišten hrvatski jezik i latinično pismo.

Tvarne značajke i tehnički uvjeti

Na gradivu se mogu pronaći manja mehanička oštećenja nastala uslijed djelovanja metalnih predmeta i/ili savijanja rubova i većih dijelova spisa, posebno projektne dokumentacije i nacрта. Nijedna od navedenih stvari ne utječe na čitljivost i korištenje arhivskog gradiva.

Obavijesna pomagala

Ne postoje prethodna obavijesna pomagala.

DOPUNSKI IZVORI

Dopunski izvori u DASB-PŽ

HR-DASB-PŽ-40 Narodni odbor općine Slavonska Požega. Dosjei privrednih organizacija-industrija (kut. 152); Zapisnici sjednica Savjeta za privredu NOO-a Slav. Požega (kut. 730).

Požeški list, br.6, 4. veljače 1960, str. 1

Dopunski izvori u drugim arhivima

Nema

Postojanje preslika

Ne

Literatura

Nema

KONTROLA OPISA

Napomena

Prilikom citiranja gradiva fonda, navodi se oznaka zemlje, kratica ustanove i odjela, broj fonda, naziv fonda, potpuna signatura i naziv arhivske jedinice:

Npr. HR-DASB-PŽ-381.2.2. Projektna dokumentacija

Pravila i konvencije

Opis je izrađen u skladu s Općom međunarodnom normom za opis arhivskoga gradiva ISAD(G), 2. izdanje (2001.) i Međunarodnom normom arhivističkoga normiranoga zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji ISAAR (CPF), 2. izdanje (2006.).

Datum opisa

Lipanj, 2020.

POPIS KRATICA

DIP..... Drvno industrijsko poduzeće
ing. inženjer
Jib..... Jugoslavenska investiciona banka
NOK..... Narodni odbor kotara
NOO..... Narodni odbor općine
Slav. Slavonska (Požega)

OPIS SERIJA I PODSERIJA

HR-DASB-PŽ.381.1. Evidencije; 1961-1963

knj.br.1-2

Količina: 2 knjige (0,02 d/m)

Sadržaj

Gradivo čine dvije knjige : 1.) Registar službenika i 2.) Registar telefonskih razgovora.

Plan sređivanja

Zbog male količine gradiva nije bilo potrebno dodatno sređivanje.

1.1. Registar službenika; 1961-1963

knj.br. 1

0,01 d/m

Registar sadrži pet upisanih djelatnika tvornice.

1.2. Registar telefonskih razgovora; 1963

knj.br. 2

0,01 d/m

HR-DASB-PŽ.381.2. Investicija i razvoj; 1959-1962

kut.br. 1-4

Količina: 3 kutije (0,295 d/m)

Sadržaj

Gradivo sadrži ugovore o izgradnji i dodatne ugovore o gradnji, troškovnik za građevinske radove, glavne nacрте i projekte i ostalu projektну dokumentaciju, investicijske programe i analize, elaborate i ostale analize gradnje.

Plan sređivanja

Gradivo je podijeljeno u tri cjeline, a spisi su složeni kronološki i tematski unutar cjelina kojima pripadaju: 1.) Ugovori u izgradnji, 2.) Projektна dokumentacija i 3.) Investicijski programi i elaborati.

2.1. Ugovori o izgradnji; 1961, 1962

kut.br. 1

0,015 d/m

Cjelina sadrži troškovnik za građevinske radove (1961.) i dodatne ugovore o građenu, tj. izvođenu radova (1962.). Materijal se sređen kronološkim redom.

2.2. Projektна dokumentacija; 1961, 1962

kut.br. 2

0,08 d/m

Cjelina sadrži glavne nacрте i projekte, izvedbeni projekt, statičke račune, analizu gradnje. Materijal se sređen kronološkim redom.

2.3. Investicijski programi i elaborati; 1959, 1961

kut.br. 3-4

0,2 d/m

Cjelina sadrži investicijske programe i analize (1959.) i Investicijske elaborate (građevinski dio, tehnološki dio, ekonomski dio, idejni projekt-Vodopostrojenje, opskrba toplinom i elektroenergetske i signalne instalacije, specifikacija tehnologije opreme). Materijal je sređen kronološkim redom.

**HR-DASB-PŽ.381.3. Financijska i platna dokumentacija; 1959.-1964. knj.br. 3-4/
kut.br. 4**

Količina: 0.1 kutije i 2 knjige (0,036 d/m)

Sadržaj

Gradivo sadrži spise koji se odnose na korespondenciju, donacije, molbe i odgovori (posebno za proizvodnju marmelade), račune između poduzeća i NOV-a posredstvom zapovjedništva grada Požege, stanje robnih zaliha, popis inventara uz kratki pregled općih i proizvodnih podataka, kratke izvještaje o stanju poduzeća upućenih NOV-u. (rujan 1944 do veljače 1945.).

Plan sređivanja

Zbog male količine gradiva nije bilo potrebno dodatno sređivanje. Materijal je sređen kronološkim redom.

**3.1. Blagajnički izvještaj i račun; 1962-1964 knj.br. 3-4/ kut.br. 4
0,035 d/m**

Cjelina sadrži jednu knjigu blagajničkih izvještaja iz 1964. i jednu knjigu ulaznih računa (1962.-1964.)

**3.2. Krediti i potpora; 1959, 1960 kut.br. 4
0,01 d/m**

Cjelina sadrži kreditnu dokumentaciju. Napomena: najveći dio kreditne dokumentacije se nalazi u fondu HR-DASB-PŽ-40 Narodni odbor općine Slavonska Požega. Dosjei privrednih organizacija-industrija (kut. 152).

POPIS PO TEHNIČKIM JEDINICAMA

KNJIGE

Red. br. knjige	HR-DASB-PŽ-154. Signatura i naziv	Razdoblje / Raspon
1.	1.1. Registar službenika	1961-1963
2.	1.2. Registar telefonskih razgovora	1963
3.	3.1. Blagajnički izvještaj	1964
4.	3.1. Knjiga ulaznih računa	1962-1964

KUTIJE

Red. br. kutije	HR-DASB-PŽ-154. Signatura i naziv	Razdoblje / Raspon
1.	2.1. Ugovori o izgradnji	1961, 1962
2.	2.2. Projektna dokumentacija	1961, 1962
3.	2.3. Investicijski programi i elaborati	1959, 1961
4.	2.3. Investicijski programi i elaborati 3.2. Krediti i potpora	1961 1959, 1960